

A BANYÁSZ

A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasút-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár:
1 évre 9.60 P. 1/2 évre, 2.40 P.
1/2 " 4.80 " Egyes szám ára 40 f.

Akik a Bányamunkásokotthon r. t. kamatmentes kölcsön elismervényeket még nem adták le, haladéktalanul jelentkezzenek a helyi csoportok vezetőségénél.

1848.—1928. március 15.

Nyolcvan esztendővel ezelőtt március 15-én lobbant lángra a magyar szabadságharc. A századok óta bilincsen szenvedett magyar nemzet felgyenesedett és lerázta bilincseit.

A magyar nemzet egyetemes megmozdulása oly kitörő lelkesedéssel indult, hogy ellenálhatatlanul nyomult előre. Magával ragadta az egész magyar társadalmat, rang és címre való tekintet nélkül, mindenki előtt egy cél lebegett a szabadság.

A magyar szabadságharc arany betűvel íródott a világ történelembe. A jobbágyság felszabadult több százados rabságából, vissza kapta szabadságát. Ugyan csak meg kapta Magyarország önálló felelős minisztériumát.

A magyar szabadságharc megindításához megvolt minden rugó, mert Magyarországot az uralmon levő Habsburg dinasztia, mint ausztria tartományát kezelte. Magyarországon osztrák császári rendeletekkel kormányoztak. A rendeletek végrehajtása alkalmával, tekintettel arra, hogy a rendeletek végrehajtói az osztrák császári ház kegyeltjei voltak, tehát minden érzék nélkül, sőt a magyar nemzet ellenére hajtották végre.

Ezen rendeletek végrehajtása alkalmával a kezdő időben a nemeseknek kedveztek, mert ezáltal akarták a nemeseket a maguk pártjára állítani. Ez részben sikerült is, ugyancsak kedveztek az arisztokráciának is, ezzel maguk mellé állították az akkori magyar társadalom tekintélyes részét. Amikor sikerült nekik ilyen formán maguk mellé állítani a magyartársadalom egy bizonyos részét, akkor azután neki fogtak Magyarországot teljes elnyomásához. Ekkor azután nem tettek kivételt sem nemes, sem arisztokrata között, ha ez az ő érdekeiket szolgálta, vagy ha azokról volt szó, akik ellent álltak és mégtartották magyarságukat. Így jutott az ország a teljes elnyomáshoz. Ez az elnyomás 1830-as 40-es években a tetőfokára hágott. Az egyik oldalon a nemesség és az arisztokrácia csak dözsölt, maga a magyar nép viszont a szó legszorosabb értelmében

nyomorgott. A nemesség és az arisztokrácia dözsölésében nem gondolt az ország sorsával, a jobbágyság viszont elnyomásában nem tudott gondolni az ország sorsával.

Igy foly ez évtizedeken keresztül, a nemzet lelkében ott lappangott a parázs, a vágy a szabadságért. Azonban nem volt meg a lehetősége, hogy gondolatát és akaratát érvényesítse. Ebben az időben a rendek és követek között akadtak egy néhányan, akik sikra szálltak, ezeket támogatta az ifjúság, akik akkor az elnyomott népnek a szócsövei voltak. Az ifjúság mindlekesebben folytatta a harcot, szinte fáradságot nem ismerve, állandóan ott állott azon rendek és követek háta mögött, akik megértették az idők jelét. A harcuk lelkesedése fűtötte ezeket a rendeket és ugyancsak harcuk hevessége magával sodorta azokat, akik bár megértették az idők jelét, de nem volt elég bátorságuk a harcban való részvételre. Ez a harc az 1840-es évek vége felé annyira megerősödött, hogy 1848. március 15-én a hamu alatt lappangó parázs lángra lobbant. Oly hatalmas erővel csaptak fel a lángok, hogy elsöpörtek maguk előtt mindent és ellenálhatatlanul nyomultak előre. A magyarnép szabadság vágyának a lángja megvilágította az egész országot és ettől a világosságtól megdöbben az osztrák császári kamarilla.

Ezen megdöbbenésében engedett makacs és merev álláspontjából és elfogadta a magyar nép által felállított 12 pontot, amelyben a legfontosabbak a sajtó szabadság, a gyülekezési szabadság és a jobbágyság felszabadítása, továbbá a politikai foglyok szabadon bocsájtása volt. A magyar nemzet lelkesedésében és a siker felett való örömeiben mámorban uszott, azt hitte, hogy végleg sikerült szabadságát kivívnia.

Az osztrák kamarilla azonban sehogyan sem tudott megnyugodni ebben a vereségben, amit szenvedett és cselhez folyamodott. Tudta azt, hogy a nemességnek és az arisztokráciának nem egészen tetszik a teljes szabadság,

különösen az egyenlőség, ezért tehát magaköré vonta az elégedetlenkedő arisztokráciát és a nemesség egy részét. Ennek a tábornak azután ígéretet tett és biztosította az ő részükre a szabadságokat, sőt anyagi javakat is, ezek azután csatlakoztak az osztrák kamarillához és hátba támadták a magyar nemzetet. A magyar nemzet ezen árulói szövetkeztek a horvátokkal, ráccokkal és muszkákkal, akik hátba támadták a magyarokat és 1849-ben sikerült leverniök a magyar szabadságharcot.

A magyar szabadságharc leverését a legvéresebben és lealázóan hajtották végre. Az osztrák császári kamarilla Haynau tábornokot küldte Magyarországra teljhatalommal, aki azután állati bestialitással állította bitó alá és gyilkoltatta le a magyar szabadságharc legjobbait.

Oly szomorú tragédiája játszódott le 1849-ben Magyarországon, hogy például október 6-án az aradi 13 hős kivégzése alkalmával az ég is a felhők sötét fátyolával burkolta be magát és sűrű könnyekkel eső alakjában mosta le a leggyilkolt hősök lealázott arcát.

A becsületes harcosok száz és százait gyilkoltatta le a győzelmi mámorában tobzódó osztrák császári kamarilla. — Ugyancsak tíz és tizezreivel száműzte mindazokat, akik nem akartak meghajolni és a szabadságharc leveretését tudomásul venni. A magyar szabadságharcosok ezrei bujdosnak a világba, hontalanul és ették a száműzetés keserű kenyerét.

Ezek közé a hontalanok közé tartozott Kossuth Lajos, a magyar szabadságharc lángelméjű vezetője is, aki 45 évi száműzetés után, hontalanul halt meg az olaszországi Turinban. — Kossuth Lajos nem tudta megérni, hogy életében vissza jöhessen hazájába. Csak halála után, akkor is nagy harcok árán, amit az akkori ifjúság és a 48-as eszmék ápolói folytattak, — sikerült kihűlt tetemét hazája földjébe örök nyugalomra helyezni.

Haynaut Bach váltotta fel a magyar nemzet elnyomásának munkájában,

aki kegyetlenségben nem maradt Haynau mögött, sőt ő már nyelvében is lehetetlenné akarta tenni a magyar nemzetet. Megtiltotta az összes közhivatalokban a magyar nyelv használatát, csak németül volt szabad beszélni, azonkívül az elnyomatás százszáz valóját alkalmazta.

Szomorú idők voltak azok, amelyek az 1867-es kiegyezéshez eljuttatták a nemzetet. Ezen szomorú időkben is voltak szerencsére lánglelkű, államférfiúi hivatásra termett kiváltságok, mint Deák Ferenc és gróf Andrássy Gyula, akik létre tudták hozni az 1867. évi kiegyezést. Ezután kezdődött Magyarország alkotmányos kormányzása és ezután kezdődött fejlődni Magyarország a többi nyugati államok mintájára.

Korunkban, vagyis 1928. március 15-én vissza kell emlékeznünk a 80 évvel ezelőtti történelmi időkre, példát kell venni arról a lelkesedéstről, arról az önzetlenségről, amely akkor fűtötte az embereket.

Ugyan olyan lelkesedésre és harckészségre van ma szükség mint 80 évvel ezelőtt, mert akkor az osztrák kamarilla volt, aki a magyar nemzetet

elnyomta, ma pedig a szerencsétlen Trianoni békeszerződés nyomja el a magyar nemzetet. A mai elnyomatásunk ugyan olyan súlyos, sőt bizonyos tekintetben még súlyosabb, mint volt 80 esztendővel ezelőtt, mert ma az elnyomatáshoz hozzá járul az is, hogy országunk területét megnyirbálták. Elrabolták országunk legjavát a kárpátokat, erdőségekkel, érceivel. Erdélyt, Nyugatmagyarországot a Bácskával, a legjobb buzatermő rónaságaival, vízeivel, bányáival, só és ércbányáival. Megfosztották az országot a megélhetés lehetőségeitől, a nyomorba való fetregő vergődést és lassu, kínos éhhalált szántak nekünk, hogy ebben pusztuljunk el nyomorultul.

Kiáltunk hangos szóval, hogy az egész ország visszhangozzék tőle: Csatasorba minden ember, akiben emberi lélek lakozik, meg kell menteni az országot, vissza kell szerezni az elszakított részeket, hogy megélhetést biztosítsunk az ország minden lakosának. Ebben a munkában össze kell fogni mindenkinek társadalmi állásra való tekintet nélkül, mert ez mindannyiunk kenyeré. Amikor ezt a munkát megkezdjük, mondjunk: Jó szerencsét!

Készül a bányamunkások nyugdíját módosító rendelet.

A munkaügyi és népjóléti miniszter 1926. karácsonyán 4400 eln. szám alatt rendeletet bocsátott ki, amely rendelettel a bányamunkások nyugbérét szabályozta. Ez a rendelet 1927. január 1-én lépett életbe. A rendelet kibocsátása előtt szövetségünk erővel akciót folytatott, hogy a készülő rendeletet a munkásság kívánalmainak megfelelően a miniszterium által kidolgozott rendelettervezet ellen súlyos és megdöntő érveket hoztunk fel, azonban a bányavállalatok képviselőinek ferde beállításával szemben nem tudtuk elérni azt, hogy a rendeletben oly összegű nyugbéreket állapítsunk meg, amely nyugberek a nyugdíjba vonuló munkásságnak még a legszükségesebb megélhetését is biztosíthatta volna. A bányavállalatok képviselői amikor a nyugbérbiztosító rendeletet, illetve tervezetet tárgyalták, annyi sok kedvezményt állítottak be, amit a nyugdíjasoknak nyújtanak, hogy hiába volt minden erőfeszítésünk, nem sikerült a tervezetben a nyugbérösszegnek a felemelése.

A rendelet kibocsátása előtt, amikor a vállalatok azt látták, hogy a rendelet teljesen elkészült s az ő szájizüknek megfelelően hozzáfogtak az általuk nyújtott kedvezményeknek a visszavonásához. Ugy, hogy még a rendelet megsemmisítését, máris elvonták többek között a szénjárandóságot a nyugdíjasoktól. A rendelet kibocsátása után bevezették a lakbérfizetést, amelyet addig díjtalanul használtak. Ugyancsak megfizették a világítást, ugyanarra, amikor a rendelet értelmében az első magasabb nyugbérösszeget a nyugdíjasok kézhez kapták, akkorra az összes addigi kedvezményeket elvonták és megfizették a nyugdíjasokkal.

Szövetségünk azt a küzdelmet, amely küzdelmet megalakulásakor erőiesen folytatott a rendelet kibocsátása után mondhatjuk az első órákban elsőnek emelte fel tiltakozó szavát s reá mutatott arra a lelketlen állapotról, amely nyomorban tartja a szerencsétlen nyugdíjasokat és a rendelet a nyugdíjasok nyomorát tovább türi. A rendelet kibocsátása óta a beadványok százait küldtük el illetékes helyekre és több ízben a szövetség vezetői személyesen jártak el illetékes helyeken, azonkívül az év folyamán számtalan alkalommal hívta össze a nyugdíjasok nyomorral küzdő táborát, akikkel egyetemben dolgoztak ki memorandumokat, amely memorandumok a nyugdíjasok szívtépően fájdalmas nyomorát festették le. —

Ezeket a memorandumokat mind eljuttattuk az illetékes miniszteriumhoz, ahol végre azt az ígéretet kaptuk, hogy az első év lezárása után, amikor világossá válik a nyugbérpénztár helyzete, megfogják változtatni a nyugdíjak összegszerűségét. A nyugdíjasok csak keserűséggel elteve tudták tudomásul venni, hogy egy egész évig várakozni kell és nyomorogni. Mégis bizonyos reménységgel tekintettek a jövő elé azzal a bizakodással, hogy nyomorúságos nyugbérüket föl fogják emelni.

Amint most értesülünk a munkaügyi és népjóléti miniszterium vezetője Vass József népjóléti miniszter utasítást adott az illetékes ügyosztálynak, hogy végezzen számításokat, hogy nem volna-e lehetséges a bányászok nyugbérét méltányosan felemelni? Az ügyosztály már meg is kezdte erre vonatkozólag a számításokat és ha az adatok felülvizsgálása elkészül, újabb rendelettervezetet készítenek, amellyel módosítják az 1926-ban kiadott rendeletnek azokat a paragrafusait, amelyek a mai viszonyok között módosíthatók.

A népjóléti miniszter ezt a rendeletet kiadása előtt meg akarja vitatni az érdekeltekkel. Értesülésünk szerint még husvét előtt el akarja végezni a nyugbérjáradék újabb megállapítására vonatkozó számításokat és husvét után már megtárgyalhatják az érdekeltségek az új nyugbér rendeletet. — Nagyon soká tartott, míg a népjóléti miniszteriumban a szerencsétlen nyugdíjasok ügyére gondoltak. — Ők nem érzik a szerencsétlen bányászok nyomorát, sőt abban a kedvező helyzetben vannak, hogy nem is láthatják, mert hiszen Budapesten nincsen nyugdíjas bányász.

Egész szükségük van a szerencsétlen nyugdíjasoknak arra, hogy a nyugbérüket felemeljék, mert a jelenlegi nyugberek mellett csak a legnagyobb nyomorban képesek élni, ha csak koldulással nem gyarapítják nyomorúságosan kevés nyugbérüket. A legfelháborítóbb dolog az, amikor becsületes, munkában megőregedett bányamunkás, aki egész életét a föld gyomrában töltötte, öregségére, amikor már dolgozni nem tud, akkor kolduljon ugyanazoktól, akik kezéből a szerencsétlen nyugdíjasok kivették, hogy folytassák azt a munkát, amelyet ő már nem bír folytatni. A legfőbb ideje, hogy a nyugdíjas bányászoknak emberi megélhetést biztosító nyugdíjat állapítsanak meg.

A nyugberek megállapításával kapcsolatosan revízió alá kell venni a fentnevezett nyugbérrendelet több paragrafusát is, mert azok között több olyan van, amely nem felel meg az emberi követelményeknek. Rendezni kell a várakozási, illetve várományi időt, rendezni kell továbbá, illetve leszállítani a szolgálati időt, amely ugyyszólván elérhetetlen. De rendezni kell azt az állapotot is, amelyet a rendelet teremtett az által, hogy a bányamunkás elbocsátható, mert a megszerzett éveit nem veszítheti el az által, ha más telepen vállal munkát.

Ez a gyakorlatban azután azt eredményezte, hogy a bányamunkásokat 25—30 évi szolgálat után, sőt vannak esetek, hogy 36 évi szolgálat után elbocsájtanak. Ezek a munkások azután más bányatelepen munkát már nem kapnak, öregségük folytán, az orvos nem fogadja el munkaképességének 50 százalékos csökkenését, tehát sem munkát, sem nyugdíjat nem kap. Tekintve azután, hogy munkát nem tud kapni, nem képes fentarteni tagságát, mint önkéntes tag sem és mint-hogy az elismerési díjat is csak három évig fizetheti, így elveszti összes megszerzett éveit és dacára 35 évi munkájának, vég-eredményben öregségére minden nyugdíj nélkül kerül ki az uccára koldusbottal és tarisznyával.

Ezek és ehhez hasonló sérelmek vannak a nevezett rendeletben, amelyet már jóelőre az illetékes előkészítő osztályoknak figyelmébe ajánljuk és majd annakidején, amikor az érdekeltségek elé tárják tárgyalásra, akkor mindezeket a sérelmeket ott szóvá is fogjuk tenni és törekedni fogunk azon, hogy ezen rendkívüli súlyos sérelmek orvosolva legyenek.

Orvosi hír. Dr. Kardos Adél orvos, működését Fő ucca 320. szám alatt megkezdte. Rendel délelőtt 9—11-ig és d. u. 2—5-ig.

A Singer-varrófény — bármely varrógépre utólag felszerelhető — praktikus és kiméli a szemet! Kérje annak gyakorlati bemutatását. — Singer vőrrőgép fióküzlet Salgótarjánban a kath. templommal szemben.

Kivándorlási láz a bányatelepeken.

Az egyes bányatelepeken és a bányatelepeket környező községekben az utóbbi időben kivándorlási láz ütötte fel a fejét. Az egyes községekből tömegével csoportosulnak az emberek és vándorolnak ki az országból. A kivándorlóknak egyrésze Németországba a nagyobb zöme azonban Kanadába gravitál. Az egyes községekből 30-40-90-100 és 120-as turnusokban indulnak különösen Kanadába azzal a jó reménnyel, hogy Kanadában sikerülni fog nekik vagyont gyűjteni. Ezen vagyongyűjtési tudatban a kivándorolni kívánók a legtöbb esetben minden meglévő értékeiket eladják, sőt vannak, akik földjeiket, házaikat adják el azért, hogy a szükséges utiköltségeket megszerezhessék. Egy másik része viszont Kanadában levő ismerőseik után kölcsönt szereznek abban a tudatban, hogy kiérkezésük alkalmával visszafizetik az utazásra kölcsönözött összeget.

A kivándorlóknak egy tekintélyes része, sőt mondhatjuk azt, nagyobbik része bányamunkás, akik vándorbotot vesznek és elhagyják az országot. Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben mind nagyobb arányokat öltött a kivándorlás, utána jártunk a dol-

goknak és tapasztalatainkról a következőkben számolunk be.

Az évek óta tartó nagy válság, amely a bányáiparban dúl, a bányamunkásságot nagy nyomorba döntötte s a munkásság ezen nyomorában mindenre gondolt és igyekezett valamiként életfentartását biztosítani. A munkásságot ezen nyomorában felkeresték külföldi ügynökök — legnagyobbbrészt azokat, akik teljesen munkanélkül voltak — és elmondották, hogy Kanadában milyen nagy szükség van munkásokra, biztatták a munkásságot jó fizetésekkel, amelyből az itthon hagyott családjaikat is tudják támogatni, sőt vagyont is tudnak gyűjteni és egy pár évi távollétük után hazatérve nyugodt és gondtalan életet folytathatnak.

Ezen kecsegtetésekre az a munkás, aki a legnagyobb nyomorral küzdött kapva kapott az ajánlaton és megkezdődött az utazás az utlevél, a hajójegy és az egyéb szükségesek beszerzése végett. Az utlevél és az egyéb a kivándorlással kapcsolatos ügyeknek elintézését vállalta azután az ügynökség, amelyet a kanadai kormány Budapesten Canadian Pacific Railway Company elnevezésén tart fenn. Ez a vállalat jár el a belügyminiszteriumban az utlevél megszerzése, továbbá a kanadai bevándorlási engedélynek a megszerzése érdekében.

Ugyancsak ez a vállalat nyújt mindennemű felvilágosítást az utazásra és az elhelyezkedésre vonatkozólag. Egy ilyen felvilágosítást nyújtó levél jutott a kezünkhez, amelyből megállapítottuk, hogy a levélben bennfoglaltatik, hogy Kanadában csak mint földmíves munkás nyer bebocsátást és aki megérkezése után vonakodik földmunkával foglalkozni és munkahelyét elhagyva bányákban, gyárakban vagy máshol akar elhelyezkedni, avagy pedig az egyesült államokba való átszökést kísérelné meg, azt Kanadából kiutasítják és hazatoloncolják.

A kivándorló tehát csak a számára előre biztosított munkahelyen dolgozhat és ezért kiérkezése után más helyre, mint amelyet a társaság megjelölt, nem utazhat. — Közli továbbá a fenti vállalat az érdekeltekkel, hogy az összes utiköltség személyenként 200 dollár, vagyis 1140 pengő. Ennyi pénzzel kell rendelkeznie annak, aki Kanadába indul. Tekintettel arra, hogy a kivándorlók nagyobb része bányamunkás, felhívjuk a kivándorolni szándékozók figyelmét, hogy vegyék figyelembe a fenti vállalat által küldött értesítésben foglalt kitételeket, — ugyanis a telepeken és a községekben el van terjedve annak a híre, hogy amikor kiérkeznek, akkor bányába mehetnek dolgozni. Sőt úgy kecsegtetik egymást, hogy az évnek csak hat hónapjában kell dolgozniok és a hat hónapi munkának az eredménye elegendő az egész évi ellátásra, sőt az itthon maradt családoknak a támogatására is jut.

A hat hónapig való munka és az a kecsegtetés, hogy csak hat hónapig kell dolgozni az a legjobban elárulja, hogy az értesítések, amit kintől kapnak nem őszinték. Mert Kanadában a bányákban nemcsak hat hónapig tart a munka, már csak azért sem, mert Kanadában kimondottan hat hónapig tart a legszigorúbb tél, amikor nagyrészt a hideg meghaladja számtalanszor az 50 fokot, tehát ezek azt igazolják, hogy a kivándorlók igenis csak földmunkára lesznek alkalmazva és ez tényleg csak hat hónapig tart, mert a farmerek télidőben redukálják a farm-munkásokat. Kanadában törvény tiltja, hogy olyan munkást alkalmazzanak,

A JELLENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

CSAK AZ „Eternit” VÉDSZÓVAL JELELT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY U. 33. GYÁR-MERCEDES ÚJFALU

Eláruló helyek: Bogenglück Ignác vas-, bőr- és festékárú kereskedése, Salgótarján. — Kun Testvérek épületi és építőanyagok raktára, Kisterenye.

aki nem angol, de az ipartelepek és gyárak sem alkalmaznak olyan munkást, aki nem tud tökéletesen angolul, még az ideiglenes városi napszámos munkánál és a vasuti munkálatoknál is ez a helyzet. Ha szükségből mégis felfogadnak egy középeurópai bevándoroltat, abban a pillanatban, amikor egy angolul beszélő egyén jelentkezik felvételre, a bevándoroltakat irgalmatlanul elbocsájtják. Kanadában ugyanis nincs semmiféle fórum, mely a munkást a felmondás, vagy elbocsátástól megvédené. Ugyanis ott az ugynevezett „kvitt” rendszer divik, ami abból áll, hogy minden munkást azonnal ellehet bocsájtani minden indoklás nélkül, viszont a munkás is kérheti azonnali elbocsátását. Egy Kanadából származó levélből idézzük a következőket:

„A farmmunka kezdődik május hóban, havi 30 dollár fizetéssel, ez május és június hóra 60 dollár, júliusban alig van munkaalkalom, amit tehát keresett annak felét el kell költenie megélhetésre s így ha két hónapig dolgozott, marad 30 dollárja. Augusztusban megindul a szénagyűjtés, amit már jobban fizetnek. Ezért napszámban napi 2 dollár jár. Ez ha 25 munkanapig dolgozhatott 50 dollár. Szeptember hónapban megkezdődik az aratás, napibér kéve akkordszedés 4 dollár, cséplőgépnél napi 6 dollár, átlag tehát napi 5 dollár. Az aratás elhúzódik a hó leeséséig azaz november közepéig. De tekintettel arra, hogy az ősz itt eléggé bővelkedik csapadékban, így minden munkanapon nem lehet dolgozni. Legfeljebb 30 munkanapot vehetünk alapul, ez alatt az idő alatt megkeres körülbelül 150 dollárt. Aratás végeztével, tehát november végével a munkás elvonul téli munkára az erdőbe és ha 4 hónapot, vagyis 100 munkanapot tud dolgozni, ami a legritkább esetben sikerül megkeres kb. 100 dollárt. Tehát egy egész munkaévben egy farmmunkás, aki folyton kap munkát, megkeres 280 dollárt, míg ha az egész évre szegődött be a farmra úgy 300 dollárt kap. Ezzel szemben mi a kiadása? A téli ruházat beszerzése legalább 40 dollárba kerül, másik levél szerint 100 dollárba, az erdővidékre való utazás pedig 80 dollárba. Ugy, hogy keresetének nagyobbik része ruhára és utazásra szükséges. Hol vannak az egyéb szükségletek?”

Egy másik levélrészlet, amelyet az illető Edmondomból írt. „1927. május 18-án érkeztem Kanadába, hogy valamire vergődjem 1300 pengőt vettem fel a Nemzeti hitelszövetkezettől, azonkívül van 700 pengő adósságom. Itt csupa küzdelem az élet, a családom pedig otthon küzdök. Csak az adósságomat ki tudnám fizetni, az utiköltséget valahogy megvonnam a számtól, de mi lesz otthon a váltómmal? Itt most a leg-

nagyobb hideg van, vagyis 54 fok, nem lehet dolgoznunk, mert nem bírjuk ki az erdőben, de azért küzdöm, holott már a fülem és az orrom kétszer elfagyott. De muszáj, mert másképen itt veszünk el. A fizetésem havonta 24 dollár, többet nem lehet itt keresni, mert igen sokan vagyunk és máshová nem mehetünk csak erdőre, mert máshová nem vesznek fel. Kérem a magyarok Istenét, hogy minél előbb láthassam az én szeretett szép magyar hazámat!”

Egy másik levélből következő részletet közöljük. „Itt Edmondomban az hallatszik, hogy most 1928. március havában több magyar ember fog kivándorolni Kanadába. Én pedig csak annyit tudok, hogy itt nagyon sok ember munkanélkül van, én most itt vagyok Saskatomban, de innét is muszáj tovább vándorolni, mert a munkaviszony itt is a legszomorúbb. Most egy tehervonaton lopva megyünk munkát keresni, mert személyvonatra nem telik. Ha engem a jó Isten haza segít, mindent el fogok követni, hogy sok száz magyar testvéremet megmentsem.”

Nem folytatjuk a levélrészletek közlését, mert teljesen elegendő képet mutatnak a fenti levélrészletek. Ezek a levelek elárulják, mennyi fájdalom, mennyi nyomor és mennyi szenvedésen kell keresztül menni azoknak, akik a lelketlen ügynökök kecsegtető szavainak felülnek. Ezen szerencsétlen kivándoroltaknak a szenvedéséhez hozzájárul még az a keserű tudat, hogy ugyanakkor, amikor ők a nyomorral, fájdalommal és a szenvedésekkel küzdek, ugyanakkor itthon hagyott családjaik is a legnagyobb nyomorúságban vergődnek, mert hisz mielőtt elindultak a nagy utra, mindenüket, amijük volt el kellett pocsékolni és az utiköltségre áldozni. Ajánlatos, hogy a kivándorolni szándékozók, amielőtt utrakelnének, illetve mielőtt az itthon keservesen szerzett kis értékeiket elpocsékolják, szíveleljék meg és gondolják meg, ne induljanak a nagy nyomorúsággal farkas-szemét nézni és ne hagyják itt családjaikat a nyomorban fetrengeni.

Ugyancsak felhívjuk a magyar kormányhatalom figyelmét ezen jelenségekre, mert ezek szomorú jelenségek amikor embercsoportok akik duzzadó munkaerővel és munkára való ambícióval fűtve vesznek vándorbotot a kezükbe és hagyják el az országot és mennek a nagy bizonytalanságba azzal a reménnyel, hogy esetleg két kezük munkájával az idegenben sikerül nyomorgó családjaikat megmenteni és ehelyett úgy ők maguk, mint családjaik még nagyobb nyomorba kerülnek. Az államhatalomnak legfőbb kötelessége arról gondoskodni hogy a magyar munkás boldogulását idehaza találja meg és ez által hazája boldogulását is biztosítsa.

A bányász az életét kockáztatja.

Salgótarján egyik bányájában, a Teréz-táron halálos kimenetelű baleset történt f. hó 1-én. Az egyik munkahelyen a tetőzet leszakadt, ahol több métermázsas kő hullott alá. Ezen munkahelyen a jelzett időben három munkás dolgozott, akik közül kettőnek sikerült kiugrani, a harmadikat azonban, névszerint Kazinczi András 45 éves vajúrt a föld odaszorította a sinek közé. Még életben volt, azonban nem lehetett hozzáférni teljesen el volt zárva a külvilágtól és csak 16 órai megfeszített munka után sikerült őt életveszedelemes helyzetéből kiszabadítani. Kórházba szállították, sajnos azonban nem sikerült őt az életnek megmenteni és f. hó 4-én kiszívenedett. A szerencsétlen munkástársunk után felesége és 8 gyermeke maradt, részben neveletlenül.

A szerencsétlen áldozatot f. hó 6-án helyezték örök nyugalomra Salgótarjánban, a Forgáchtelepi temetőben, ahol szövetségünk vezetősége és a központi dalárdánk, valamint munkástársaink százai kísérték utolsó útjára. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Kisterenyén, a Chorin főtárában folyó hó 10-én ugyancsak halálos kimenetelű baleset történt. A munkahely beomlása maga alá temette Szabó Mihály 40 éves vajúrt, aki a helyszínen meghalt.

Mindkét baleset tárgyában a bányahatóságok megindították a vizsgálatot.

Elszakadt a lift kötele, két bányász meghalt.

A herrschels-maldani szénbányában, amint Breslauból jelentik, hasonló liftszerencsétlenség történt, mint néhány nappal ezelőtt Neurodeban. Az egyik liftkezelő túlságosan nagy súlytal terhelte meg a liftkosarat, úgy, hogy a kötel elszakadt és a lift az aknába zuhant.

A liftkosárban tartózkodó liftkezelő súlyosan megsebesült. Segélykiáltására két bányász új liftkötelet szerelt föl, amellyel felhúzták a lezuhant liftkosarat, majd a megjavított liften maguk is leszálltak az aknába, hogy segítsenek sebesült társukon. Eközben azonban az új liftkötél is elszakadt és a liftkosár másodszor is a mélységbe zuhant. Mind a két bányász azonnal meghalt.

Nyilatkozat.

A „Bányamunkás” f. évi február 18-án kiadott számában nevemmel kapcsolatosan olyan állításokat közölt, amelyek demenciáló jelleggel bírnak. A „Bányamunkás” célját teljesen ismerem, tudom azt, hogy a demenciálással mit akarnak elérni, azért nem akarok vele bővebben foglalkozni.

Hogy mennyire rosszhiszemű a „Bányamunkás”-nak azon beállítása, amely szerint a kommunban viselt dolgaimért nem azért voltam lecsukva, mert a munkásság érdekeiben jártam volna el, hanem azért, mert állítólag valami butorfélét csináltattam volna az üzem terhére, a saját részemre. Tehát én nem tagadtam soha és nem tagadom ma sem, hogy butort csináltattam, azt azonban annak a rendje és módja szerint ki is fizettem, amelyet az alábbi igazolvánnyal igazolok.

M. kir. Kőszénbánya Hivatal
mellé rendelt műszaki hivatal

K o m l ó.

128/928. szám.

Hivatalos igazolvány:

Alulírott hivatal igazolja, hogy Bernhardt Henrik által 1919. évben rendelt és a kőszénbánya műhelyében készült butorok ára fejében 1068 kor.-t készpénzben fizetett, a komló m. kir. Kőszénbánya hivatal pénztárába.

Komló, 1928. március 5-én.

(P. H.)

Kollár s. k.

Tehát amint látja a „Bányamunkás” cikk-írója én a butoromért járó összeget megfizettem, még pedig nem két-három évvel később, mint ahogy azt a „Bányamunkás” felelős szerkesztője Peyer tette és nagyon üdvös lenne, ha Peyer ur is leköznélne azt a számlát, amelyet a szönyegek és egyéb butorokért, amelyet a szövetségtől vett meg — kimutatná, természetesen kimutatná azt is, hogy mikor is fizette ki a butor árát.

Ezek után azt hiszem a cikk írója befogja látni minden további bizonyítás nélkül, hogy cikkével demenciálni akart, lehetlenné akart tenni működésében ahelyett, hogy inkább a saját maga cselekedeteit nézné.

Bernhardt Henrik.

Kitört a bérharc a berlini fémiparban.

A berlini vas és fémiparban foglalkoztatott munkások bérkövetelésük elutasítása miatt beszüntették a munkát s ennek következményeképpen a vas és fémgyárak tulajdonosai a meghiusult tárgyalások után mintegy 75.000 fém munkást zárt ki a gyárakból.

A sztrajk kapcsán előállott helyzettel bér-egyeztető bíróság foglalkozott, aki március 8-án meghozta a határozatát, amely szerint egy kisebb béremelést ítelt meg a munkásság javára. A bíróság ítéletét a munkaadók tudomásul vették, míg a munkások elutasították. Egyelőre az a látszat, hogy a békeltető bíróság határozatát kötelezőnek mondja ki a munkásokra nézve is. Hogy mi lesz a harcnak a befejezésével még teljesen bizonytalan.

Tizenkét halott bányalégrobbanás következtében.

Neurode mellett lévő bányában légrobbanás következtében 12 ember vesztette életét. Egy bányamérnök és három bányakerületi tisztviselő, valamint 8 munkás. Az áldozatokat óriási részvétellel temették el a bányakerület tisztviselői és munkásai.

Véget ért a cseh-szlovákiai bányász sztrajk.

Lapunk február 15. és március 1-i számában már beszámoltunk a cseh-szlovák területen beállott bérkonfliktusról. E beszámolóinkban igyekeztünk objektívek maradni, de objektivitásunk mellett is megállapítható volt, hogy cseh-szlovákia bányamunkásainak bérharca nem is annyira anyagi kérdés, mint inkább a szociáldemokrata párt és a kommunisták erőpróbája. Most, amidőn a harc már befejeződött, világosan megállapítható, hogy a harcok alatt lefolyt taktikázások világosan a két párt közötti harcot domborították ki. Végeredményben a két párt között való dulakodásból a munkásság nagy tömege húzta a rövidebbet. Ugyanis a cseh-szlovákiai bányamunkásság bizalmiférfi testülete 20 %-os bérkövetelést állított fel, amelyre a munkaadók válaszukban körülbelül 5 %-os béremelést ajánlottak fel a munkásság beadványára. A két hadakozó párt közül ezen 5 %-os béremelést egyik sem merte vállalni, mert a szociáldemokrata párt attól félt, hogy ha ezt elfogadja, akkor a bolsevisták kerülnek fölénybe, a bolsevisták pedig ugyan-csak azért nem merték elfogadni, mert attól féltek, hogy akkor pedig szociáldemokrata párt arat felettük győzelmet. Így azután február 13-án Brükszben, mint egy 30.000 bá-

nyamunkás lépett sztrájkba, míg egy pár nappal később csatlakozott hozzá a handlovai szénmedence bányamunkásai számszerint mintegy négyezren.

A cseh-szlovák munkaügyi miniszter nyomban megkezdte a békeltető tárgyalásokat, amelyre a bányatulajdonosok mintegy 7, 7 és 1/2 %-os béremelést ajánlottak fel a munkásoknak. A munkásság a felajánlott 7 1/2 %-os béremelést elutasította, míg végül is március 5-én 5, 5 1/2 és 6 %-os béremelésben, azonkívül 100 csehkrona gyorssegélyben egyeztek meg a tárgyaló felek. Ez a megegyezés a handlovai bányászokra terjedt ki, míg a brükszi bányamunkásság részére 3 %-os béremelést és 80—180 korona közötti gyorssegélyt állapítottak meg. Ezen megállapodások alapján valamennyi bányakerületben, ahol béremelési mozgalom volt helyreállt a béke. A brükszi kerületben a béregezményt a szociáldemokratapárt és a bolsevisták is aláírták.

Helyicsoportok hirei.

Mecsekszabolcs. Beiratások és befizetések az otthonban bármikor eszközölhetők. Az otthon naponta d. e. 8—12-ig és délután 2—10 óráig van nyitva. Könyvtárak: csütörtökön délelőtt 10—11-ig, d. u. 5—6-ig és vasárnaponként délelőtt 10—11-ig.

Pécsbányatelep. Beiratások és befizetések a Kassian környékén lakók részére Linc János pénztáros szaktársnál, a Pécsbányatelep környékén lakók részére Máhr Adolf másodpénztáros szaktársnál eszközölhetők.

Minden hó első előlegfizetést követő vasárnap d. u. 3 órakor a Troll-féle vendéglőben, minden hó második előlegfizetést követő vasárnap d. u. 3 órakor pedig Kassianban özv. Régné vendéglőjében a csoport tagösszejevetelt tart.

Tatabánya-Felsőgallai titkárság. Hivatalos helyisége Felsőgallán Schalkhamer-féle vendéglőben van. Hivatalos órák hetenként hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—12-ig és délután 2—7 óráig. Minden panasszal és felvilágosítással ide forduljanak a szaktársak.

Nagymányok. Nagymányoki helyicsoportunknál beiratások és befizetések további intézkedésig Falcz Adám, id. Heim Ferenc, Studer Péter és Paunert István szaktársaknál eszközölhetők.

SINGER

varrógép

RÉG BEVÁLT JÓ MINŐSÉGBEN

Kedvező fizetési feltételek

SINGER VARRÓGÉP

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Salgótarjánban,

Fő-utca 75. szám. alatt

a róm. kath. templommal szemben.

